

De Kavelbode

Jaargang 34 nr. 2, augustus/september 2017

In dit blad onder meer:

- Redactioneel
- Fijnstof bestrijden
- Ideeën voor een nieuwe Schoffel
- Zonne-energie voor het park geïntegreerd in geluidswal
- Landschapspijn
- In memoriam Willem van Zeijl
- In memoriam Ferry van Manen
- De Goenmarkt op De Schoffel
- Kindergedicht 2
- Schoffelperikelen
- De brandnetel

Het blad voor de leden van Recreatiepark De Schoffel

REDACTIONEEL

De plannen voor een nieuwe Schoffel gaan eindelijk meer contour krijgen. De datum van 23 augustus wordt niet gehaald door het profectubureau RijswijkBuiten om namens de gemeente voor het eerst heel concreet een concept koopovereenkomst op te stellen en vervolgens te werken aan een vaststellingsovereenkomst. Daarbij zouden tot in detail alle afspraken op papier komen te staan. Maar uitstel is nog geen afstel, dus we moeten opnieuw geduld hebben. De vereniging wordt in het nieuwe plan kleiner (96 tuinen) en zal bij de inbedding in de wijk mogelijk wat bruggen moeten maken met die wijk. Een nieuwe tijd breekt aan voor De Schoffel en in dit blad willen we daarvoor wat suggesties doen.

Want dit is ook het moment om eens te bedenken hoe wij als volkstuinvereniging mee kunnen gaan met de tijd. Steeds meer is De Schoffel een recreatiepark geworden en de hoeveelheid échte volkstuin-tjes (met alleen moestuinen) zijn op één hand te tellen. Deze tijd vraagt andere keuzes op het gebied van groenbeheer en aansluiting bij de natuur dan pakweg de jaren 70 toen ons park werd opgericht. Wim Stoelinga heeft over het verdwijnen van landschapslijnen en vergezichten een mooi stuk geschreven. De redactie probeert in dit nummer wat voorbeelden te geven van tuinexploitatie zoals dat ook voor ons complex mogelijk zou kunnen zijn. Daarbij gebruik makend van natuurlijke energiebronnen en aansluitend bij de behoefte de natuur te helpen in haar voortbestaan. Rijswijk is na Rotterdam de meest vervuilde stad qua fijnstof. De Schoffel kan door haar groene existentie een bijdrage leveren aan schonere lucht. Alle beetjes helpen!

Verder in dit nummer ook twee 'in memoria' van leden die ons ontvallen zijn. Wim Stoelinga memoreert Willem van Zeijl en Jolande Sluyter brengt Ferry van Manen in onze herinnering.

FIJNSTOF NIET FIJN!

Bewerkt artikel door Theo Brill (kavel 117)

www.vitalegroenestad.nl

Een belangrijk deel van de luchtverontreiniging veroorzaken we zelf en is vooral afkomstig van verkeer, industrie, landbouw en bijvoorbeeld het branden van open haarden. Dit veroorzaakt hoge concentraties fijnstof (PM10) en stikstofoxiden (NOx).

Na roken is luchtverontreiniging de grootste ziekmaker in Nederland. Met name kinderen en mensen met luchtwegaandoeningen hebben hieronder te lijden. Voor een gezonde leefomgeving is een verbetering van de (stedelijke) luchtkwaliteit pure noodzaak.

Groen in de steden en wijken leveren een positieve bijdrage.

Bomen en planten kunnen een wezenlijke bijdrage leveren aan de verbetering van de luchtkwaliteit. Groene maatregelen zijn een bron van schone lucht en kunnen vuile lucht filteren. Beplanting in de stad en het buitengebied kan zo leiden tot een forse reductie van fijnstof en NOx¹ in de leefomgeving. Voor een optimaal effect zijn de keuze voor boom- en plantensoorten, de plaats van beplanting en de beplantingsvorm belangrijke factoren

Maatschappelijke cijfers en trends .

- Naar schatting overlijden in Nederland per jaar 2.300 tot 3.500 mensen als gevolg van blootstelling aan piekconcentraties van fijnstof.
- Dit is exclusief de oversterfte als gevolg van blootstelling gedurende een heel leven. Deze oversterfte wordt op 12.000 tot 24.000 mensen per jaar geschat.
- De verwijdercapaciteit van een beuk met een stamdiameter van 20 centimeter (100 gram fijn stof per jaar) is gelijk aan de fijn stofemissie van een personenauto over een rijafstand van circa 1.800 kilometer.
- Een **beuk met een stamdiameter van één meter compenseert op**

¹ Stikstofoxiden, bestaande uit NO en NO₂; veroorzaken verzuring en vermisting en spelen een rol in de fotochemische smog. Bij NO₂ treden vanaf bepaalde concentraties gezondheidsbezwaren op. NO wordt in de atmosfeer na verloop van tijd omgezet in NO₂.

dezelfde wijze voor de hoeveelheid fijn stof die over 20.000 kilometer wordt geproduceerd door een personenauto.

De maatschappelijke baten.

- Op basis van het aantal bomen en de oppervlakte stedelijk gebied in Amsterdam, Groningen, 's-Hertogenbosch en Haarlem is geschat dat totaal 13.730.447 bomen in de Nederlandse kernen staan, die samen 1,4 miljoen kilogram fijnstof afvangen. Dit vertegenwoordigt een waarde van bijna 28 miljoen euro per jaar. Wanneer het aantal bomen in de kernen met 10% toeneemt evenals de afname fijnstof dan heeft de jaarlijkse maatschappelijke winst een waarde van 2,8 miljoen euro.
- Een beuk legt gedurende zijn leven naar schatting 14 kg fijnstof vast. Wie bij de geboorte 10 bomen plaatst heeft daarmee in potentie de hoeveelheid fijnstof gecompenseerd voor 2 miljard km autorijden.

De conclusie van de meetproef Groen langs de A50, waarvan de voorlopige resultaten op donderdag 28 mei jl. tijdens de Conferentie Eureka III in Nijmegen werden gepresenteerd, is dat een groene vegetatie langs de weg een significant positief effect heeft op de luchtkwaliteit.

Uit de meetproef blijkt dat vegetatie waarschijnlijk niet geschikt is om de luchtkwaliteit direct langs de weg te verbeteren. Voor de aanpak van achtergrondconcentraties lijkt de inzet van groen echter wel geschikt.

Luchtverontreiniging wordt afgevangen. De resultaten van de proef geven een duidelijke indicatie dat een deel van de luchtverontreiniging door de vegetatie wordt afgevangen. Voor stikstofoxiden stelden metingen een verlaging van 13% (bij *Tilia tomentosa* 'Brabant') en 16% (bij *Pinus sylvestris*) vast, met een onzekerheidsmarge van 4%.

Fijnstof afvangen. Over de afvangst van fijnstof door de vegetatie kunnen geen uitspraken worden gedaan. Uit de meetproef blijkt dat de methode die het consortium heeft gehanteerd, en ook andere methode die in Nederland worden gebruikt om het effect van vegetatie op fijnstof te meten, niet geschikt zijn.

DE BRANDNETEL

door *Beppe Roeters (kavel 53)*

Dat een brandnetel prikt weten we allemaal.

Veel mensen willen hem dan ook niet in de tuin hebben. Vaak wordt gedacht dat het vooral een onkruid is dat bestreden moet worden. Toch is het voor vlinders een belangrijke plant, de Kleine Vos, de Atalanta, de Dagpuwoc en het Landkaartje leggen er graag hun eitjes op. Gek genoeg liever op de wat meer kwijende takjes dan op de gezonde. Vlinders zijn heel kieskeurig wat betreft de plant die ze kiezen, maar zeker is dat ze zonder brandnetels in onze tuinen heel veel minder voor zouden komen.

Dus laat je enkele exemplaren in een verloren hoekje staan? De vlinder is je meer dan dankbaar.

De rupsen uit de vlindereitjes smikkelen van de brandnetelblaadjes en krijgen op die manier de kans uit te groeien tot de vlinders waar wij allen zoveel plezier aan beleven.

Mocht jij je per ongeluk prikken en je wil dat branderige gevoel kwijt, kijk dan snel naar een plant in de buurt. Meestal is het hodsdrif of weegbree. Als je de blaadjes van deze planten even stevig over de plek wrijft zal de jeuk verwijnen.

Een kus is een mooie truc van de natuur om het praten te stoppen als woorden overbodig zijn.

SCHOFFELPERIKELEN

door Hans den Ouden (kavel 33)

In mijn laatste perikelen heb ik voor u opgeschreven welke procedures we allemaal hebben doorlopen om De Schoffel – weliswaar gedeeltelijk - weer in te laten passen in het bestemmingsplan Sion-'t Haantje. Eind deze maand zou de gemeente Rijswijk ons laten weten hoe de vork precies in de steel zit - maar dat is weer even uitgesteld. Het is te hopen dat we na vele jaren onzekerheid nu eindelijk te weten komen waar we aan toe zijn. Ongetwijfeld houdt ons bestuur u op de hoogte.

Zoals u wellicht weet, ligt onze tuin vlak bij de weilanden in de richting van Delft. Ik mag graag kijken wat er allemaal in en op deze weilanden gebeurt. Ik heb vaak mijn camera bij me en maakte de afgelopen tijd de volgende foto's.

Putter op een kaardenbol

Kievit

Boven: lepelaar

onder: Canadese Gans

Samen in de sloot

Hazen boven en beneden de koeien van boer De Boer

LANDSCHAPSPIJN

door Wim Stoelinga (kavels 48/64)

Onlangs hoorde ik in mijn favoriete radioprogramma Vroege Vogels een nieuw woord: *landschapspijn*.

De term werd vorig jaar geïntroduceerd door hoogleraar en bioloog Theunis Piersma als metafoor voor de zorg over het verschromelende landschap.

Ofschoon de oorsprong van de term ligt in het Friese landschap dringt het begrip ook door in andere delen van Nederland en met name daar waar natuur en landschap verdrongen worden door de bijna niet te stuiten bouwdrang van projectontwikkelaars en gemeenten.

In Friesland wordt landschapspijn zichtbaar veroorzaakt door o.a. ruilverkaveling, mechanisatie en almaar uitdijende dorpen. Maar hier in het westen van het land is het nog zichtbaarder.

Ter voorkoming van misverstanden : plantsoenen en parken (met alle regels en verordeningen) zijn geen begrippen die gelden als het om *landschap* gaat. Bij landschap gaat het over weilanden met zijn koeien, paarden en schapen. Over slootjes waar kinderen stekelbaarsjes en kikkervisjes vangen en... overheen springen.

Een landschap is ook stilte, ruimte en horizon.

Waarom die essentiële ingrediënten bij stedelijke ontwikkeling niet of nauwelijks aan bod komen is voor mij een raadsel.

Het woord groencompensatie heeft inderdaad te maken met groen, maar dan wel omwille van het kunnen bouwen van meer, meer en nog veel meer woningen.

Gemeenten willen groeien. Alle gemeenten willen groeien, zoveel mogelijk en zo ver mogelijk dus tot aan hun gemeentegrenzen. En ze doen het allemaal!

Den Haag maakte het een aantal jaren geleden helemaal bont met hun annexatieplannen. Gedeeltelijk is het de hofstad gelukt via allerlei doorgangen (corridors) haar grondgebied te vergroten en te bebouwen, maar of al die Vinex-locaties landschappelijk gezien een succes zijn?

Kees Van Kooten schreef ooit dat hij met vriendjes 'naar Delft heen' fietste langs koeien en landerijen, zo kan ik mij dat ook herinneren. Geschokt was ik toen ik het cafeetje De Bonte Haas (het Bonte Haas?), gelegen bij de Zweth, nauwelijks kon terugvinden.

Uiteraard is er sinds 1934 de Stichting Zuid-Hollands Landschap, maar als ik lees dat slechts **6%** van de Zuid-Hollandse grond beschermd is, dan houd ik mijn hart vast. Van het oorspronkelijk landschap is hier in het westen vrijwel niets meer over en dat veroorzaakt pijn, **landschapspijn!** Of nog erger, moeten we als we nog authentieke landschappen willen zien binnenkort naar musea om de schilderijen van landschapsschilders als Jan van Goyen of Van Ruysdael te bewonderen? Ik vrees van wel.

P.S.: stonden er vorig jaar nou nog koeien naast De Schoffel?

VERANDERINGEN? TIJD VOORVERNIEUWING?

door Theo Bril (kavel 117)

De Schoffel moet veranderen en dat betekent mogelijk ook dat we hier en daar aanpassingen moeten maken die deze tijd van ons vraagt of waar wij zelf voor kiezen. Bewust(er) met groen omgaan, zonne-energie gerbuiken, maar ook de gemakken van een elektrisch hek, en een centraal systeem van ‘postbezorgen’ hoort tot de mogelijkheden. Als voorbeeld heb ik genomen de tuinvereniging ‘Tot Ons Genoegen’ die een heel nieuwe start heeft gemaakt en bij de aanleg diverse verbeteringen heeft doorgevoerd. Geheel vergelijkbaar is de situatie natuurlijk niet. Bij De Schoffel blijven de bestaande 96 tuinen bestaan in hun huidige vorm. Voor zover nu te overzien lijkt het erop dat extra tuinen aan het spoor (voorlopig in ieder geval) niet gerealiseerd gaan worden.

Een parkeerplaats voor de leden en bezoekers moet er komen en de wens van vele leden is al jaren dat er een elektrisch hekstelsel komt. De voordelen van een elektrisch hek (liefst op zonne-energie) zijn groot. Het laat zich op bepaalde tijden volledig sluiten, zodat alleen leden met een pasje toegang hebben. Overdag kan een loophek of gedeeltelijke opening natuurlijk zorgen voor doorloop vanuit de wijk.

Ook in de nieuwe situatie zal er een gemeenschapshuisje zijn met een plek voor apparatuur en voorzieningen, waaronder een gastentoilet.

Als u al eens bij TOG heeft gekeken valt direct het grote verenigingsgebouw op. Dit is iets wat de leden van De Schoffel niet ambiëren, maar wat wel een idee is misschien is een centraal systeem voor brievenbussen.

Hoewel steeds meer briefverkeer digitaal gaat, is het prettig een bezorgsysteem te hebben dat overzichtelijk is. Nu is het bij ons een ratjetoe aan bussen die soms nog net te vinden zijn tussen groen of achter de struiken zijn verdwenen, omdat de paal waaraan ze hing is vergaan. Niet leuk voor de Kavelbodebezorgers.

Beste leden, is dit misschien iets om eens over na te denken?

Een heel andere idee dat we mogelijk kunnen overnemen is rond de parkeerplaats insectenhôtels en bijenstroken aan te leggen. De kleine beestjes die zó vreselijk nodig zijn voor onze planten, dreigen het onderpit te delven. Dat laten mensen met een groot groen hart toch niet gebeuren?

Waar we het bij de plannen voor de nieuwe Schoffel ook over kunnen hebben, is de aanleg van geluidswerende wallen of bermen. Onze nieuwe parkeerplaats lijkt nu tegen de spoorlijn aan te komen liggen. Weliswaar komt er een brede sloot tussen ons terrein en dat spoor, maar het blijft druk op het spoor (dat overigens met nóg een spoor uitgebreid wordt) en het is dus geen luxe om een wal te creëren, zodat het geluid wat gedempt wordt.

*Een geluidswal is te maken uit combinaties van hout, steen en zelfs beton, maar mooi is als er groen overheen groeit. Ook nu weer voor de verrijking van de bijen- en insectenpopulatie, maar ook omdat planten hoe dan ook fijnstof absorberen. Door de geluidsschermen met verschillende fijnstof-absorberende planten te beplanten zoals de kamperfoeliesoort *Lonicera Green Junkie* (what's in a name?) die 5 x zoveel fijnstof opneemt dan bijvoorbeeld de heder.*

Beplanting vervult een belangrijke rol bij zuivering van de lucht. Een plant filtert de vluchtige gassen door ze in te ademen via de huidmondjes in de bladeren en takken. Bomen zijn, vanwege de omvang, de beste luchtzuiveraars, maar als er geen ruimte is voor bomen helpen verschillende heesters en klimplanten ook goed met het zuiveren van de vervuilde lucht.

Een artikel over de combinatie van geluisschermen waarbij zonne-energie werd opgevangen trok mijn aandacht. Bouwconcern Heijmans heeft namelijk verschillende zonnecel-technologieën verwerkt in bestaande geluidsschermen. In het zogeheten *Solar Noise Barriers* (Sonob)-praktijktest verwerkte Heijmans in samenwerking met onder meer de Technische Universiteit Eindhoven (TU/e) zonnecellen verwerkt in twee

semi-transparante geluidsschermen van elk 5 meter breed en 4,5 meter oog. De test werd uitgevoerd in de buurt van Den Bosch.

Uit deze test is gebleken dat de geluidsschermen met zonnecellen over een lengte van een kilometer honderd huishoudens van elektriciteit kunnen voorzien. Daarnaast kunnen de zonne-/geluidsschermen snelweg-verlichting over een lengte van 20 kilometer laten branden!

Bamboe

Weer een heel ander idee is een afscheiding rond de parkeerplaats te beplanten met bamboe, omdat deze plant geluid absorbeert in plaats van het te weerkaatsen. Daarnaast is bamboe milieuvriendelijk en zijn de aanlegkosten 1,5 tot 2 keer lager dan bij een traditioneel 'hard' scherm van materialen als beton en staal. Ook is het uiterlijk van geluidsschermen medebepalend voor de geluidsbeleving bij omwonenden. Verwacht wordt dat de mooie, natuurlijke uitstraling van bamboe de geluidsbeleving positief zal beïnvloeden. Ook voor parkeerders op ons terrein en treingebruikers ziet een groene haag er aantrekkelijker uit. Ten slotte kunnen ook positieve neveneffecten van het gebruik van bamboe, zoals de kringloop van materialen (*cradle to cradle*), een keuze voor dit materiaal beïnvloeden.

Hieronder nog enkele afbeeldingen van mogelijke (geluids-) wallen:

De roofbouw die de mens op de aarde pleegt, is steeds vaker onderwerp in het dagelijks nieuws en op politieke agenda's. Velen zijn bezig met milieuverbeteringen op diverse terreinen. Wist u dat ook ú met uw tuin een steentje kunt bijdragen aan een schonere lucht? Elke tuin, groot of klein, kan de luchtkwaliteit verbeteren met bomen, heesters en klimplanten. De natuur helpt, helpt u ook?

Net als de planten en dieren, kwamen ook wij met een doel.
Wij hebben het onze alleen vergeten.

EEN GROENMARKT OP DE SCHOFFEL

door Theo Bril (kavel 117)

Het was helaas geen mooi weer, maar wát een gezellige markt vond er op 7 mei 2017 op het parkeerterrein van volkstuinvereniging De Schoffel plaats. Voorzitter Gerard Daamen heette wethouder Ronald van der Meij van harte welkom en samen met zijn kinderen knipte de heer van der Meij het bloemenlint door om de markt ook officieel te openen.

Wat deze markt speciaal maakte, was een combinatie van groene activiteiten, planten, spel, maar vooral ook het creatief kunnen zijn door zaad-bommen te maken, kunstkaarten te knutselen of vogelhuisjes en plantenbakken te timmeren.

De ontmoeting tussen inwoners van Rijswijk, bewoners van het asielzoekerscentrum, volkstuinders van De Schoffel en de vele kraamhouders (imker, de Algemene Vereniging voor Natuurbescherming, de vogel- en dierenbescherming, de dierenambulance) hadden een dorps uitstraling. Er was tijd om naar elkaar te luisteren, rustig langs de uitgestalde waren te slenteren, maar ook een kop thee of koffie met cake of andere versnaperingen tot zich te nemen. Het blijkt dat veel mensen met een groen hart nog niet voldoende weten over waterhuishouding en hoe belangrijk insecten en bijen zijn. Een al wat oudere tuinder was verrast dat waterbeheer op zo'n eenvoudige manier gestuurd kan worden en hoe dat minder belastend voor het riool is. Velen hebben het idee dat het goed is de riolen te ontstoppen door alle hemelwaterafvoer aan te sluiten op dat riool. Maar dat dit een enorme verspilling van goed water is, was nieuwe kennis.

De opbrengst van de markt was bestemd voor de dierenbescherming. De markt kon mede georganiseerd worden door een voucher- en ideecheque vanuit het Bestuurlijk Domein Leefomgeving van de gemeente Rijswijk.

Bezoekers waardeerden de kinderactiviteiten en alle uitgebreide informatie over natuur, planten en het dierenleven in Rijswijk. De kinderen kregen informatie over eetbare wilde planten en de functie van

planten en dieren voor de natuur. Ze mochten blaadjes plukken en daar vragen over stellen aan een deskundige. Vooral waarom bepaalde insecten (rupsen) bepaalde planten opzoeken, vonden ze interessant. Ook hoe De Schoffel onderdeel kan zijn van een nieuwe wijk (de ideeën en plannen) werd veel genoemd. De versterking van groen en wonen kreeg veel bijval. Velen willen de natuur dicht bij huis hebben en het voorliggende plan kan dit bieden. De rondleidingen over het Schoffel-terrein voor geïnteresseerden en speurtochten voor kinderen oogstten sowieso veel lof. De gratis gezondheidsles ('hoe blijf je vitaal) van Cees Sprenger zette veel mensen aan om meer oog te hebben voor de innerlijke rust en de natuur.

De organisatoren zijn enthousiast. De idee om mensen uit Rijswijk te betrekken bij de markt is zeker gelukt. De ongeveer 120 bezoekers waren het hiermee eens. Ook al ligt het terrein buiten de huidige kern van Rijswijk - bezoekers vonden het prettig dat er zoveel informatie te verkrijgen was, maar ook aandacht voor hun eigen verhaal over wonen en groenwensen.

De groep organisatoren wil graag ook volgend jaar een markt organiseren. Misschien iets kleiner en compacter van opzet, maar wel met dezelfde elementen. Het blijkt niet nodig voor Steenbreek, Het Groenloket, Welzijn ((voor mekaar) een eigen kraam te hebben. Dát ze er zijn is belangrijk en het versterkt elkaar als dit gecombineerd wordt. In het najaar zal mogelijk een bollenmarkt georganiseerd worden in het park Hofrust. En dan volgend jaar mei weer een Groenmarkt!

De groep² gaat er voor!

Meer zien? <https://www.youtube.com/watch?v=yEHYV4eO8ik>

² Bestaande uit Ankie Bonnet, Beppy Roeters, Diana van der Meijden, Fop Smit, Jolanda Sluyter, Margriet van der Werf, Mary Steenwinkel en Theo Brill

Foto-impressie van
DE GROENMARKT

'Oordeel een boek niet aan de buitenkant, het is de inhoud die raakt!'

Op 7 januari 2017 ontvingen wij het treurige bericht dat Ferry van Manen plotsklaps was overleden.

Ferry was een bijzondere man. Een dierenactivist pur sang. Een idealist die een betere, schonere natuur wilde voor mens en dier. Een betere wereld dus, maar vooral dieren hadden zijn prioriteit. Ferry had daarin gelijk, maar werd daarbij niet door iedereen begrepen. Zelf hield hij vast aan zijn idealen en respecteerde je dat niet, dan liet hij dat ook merken.

Als je Ferry toeliet met zijn verhalen, dan kon je niet ontkennen dat deze man respect verdiende.

Door weer en wind demonstreerde hij tegen al het onrecht in de bio-industrie, vervuiling, klimaatverandering etc. Daar waar menig mens de ogen daarvoor sluit of de schouders ophaalt, hield hij ze wijd open en zag en reageerde.

Zijn tuintje was een El Dorado voor dieren. alle soorten kregen op zijn tuin asiel. 'Puur natuur,' zei hij dan. 'En ik als vreemde vogel verdien ook bescherming', grinnikte hij dan.

Ferry was een bijzondere man die wel degelijk humor had.

Beppy

GENIETMOMENTJE VAN HETTY COENE

Sperziebonenschotel voor 2 personen

Nodig:

400 gram sperziebonen

250 gram rundergehakt of de vegetarische variant

2 flinke tomaten

1 grote ui

Eventueel wat zout, sambal of chilisaus naar smaak.

Bak het gehakt rul en fruit de ui glazig.

Snij de tomaten in vieren en voeg ze bij het gehakt en ui.

Kook ondertussen de spercibonen beetgaar.

Voeg de sperziebonen toe aan het gehaktmengsel
en laat het even kort meesmoren.

Voeg naar smaak sambal, zout of chilisaus toe.

Lekker met rijst of aardappelpuree!

Eet smakelijk!

KINDERGEDICHT 2

ingestuurd door Beppy (kavel 37 en 53)

De vlieg en de bij vliegen weer samen
door openstaande deuren en ramen
de geur van zoetheit
lokt hen maar een boterham met honing bereid.

In duikvlucht duiken zij op het broodje
likken likkebaardend elk besmeurd pootje
oma ziet de vlieg en de bij
en haalt er een vliegenmepper bij.

Oma mept en mept
naar de slimme slimmerikken
oma heeft pech
de twee vlegels vleugelen vrolijk weg.

Oma volgt ze woedend tot de afrit
en verliest daarbij haar kunstgebit
murmelend murmelt zij
'ellendige vlieg en ellendige bij!'.
'

Twee twee-eiige kippen
zitten op een wipkip te wippen
kijk roepen zij
daar vliegen de vlieg en de bij.

**De zon gaat onder, de maan komt op
de bloemen verdwijnen in hun knop
de twee vlegels vliegen vliegensvlug
naar het beboste bos terug.**

**De dag is voorbij voor de vlieg en de bij
de vlieg vliegt richting zuid
en de bij zoemt naar west
en zo belanden zij in hun warme nest.**

**De bij slaapt vliegensvlug
de vlieg slaapt bijna
beiden liggen nu te dromen
over honing, bloemen en bomen.**

**Morgen is er weer een dag
dat alles mag.**

De regenboog is het lint dat de natuur aan doet
als ze haar, haar gewassen heeft.

Dit In Memoriam is een eerbetoon aan Willem van Zeijl en met goedkeuring van zijn vrouw Ria geschreven door Wim Stoelinga.

Met de kennis van Willem.....

Natuurlijk is Willem van Zeijl niet de enige mens die veel te vroeg het aardse voor een mogelijk ander bestaan heeft moeten verruilen.

Willem leerde ik stukje bij beetje kennen. Hij was een heel bijzonder mens die echter niet met iedereen door één deur kon. Dat wil zeggen niet tegelijk, want liet je Willem in zijn waarde en begreep je waar hij het over had, dan was er niets aan de hand. Maar soms, zoals het vaak gaat met mensen die heel veel weten, gaan de ego's (of eigen belang) het onderwerp waar het over gaat, verdringen.

En Willem wist heel veel, met name op technisch- en medisch technisch gebied kon hij putten uit een schier onbepaalde hoeveelheid kennis en ervaring. Niet alleen elektro- of installatietechniek, maar evenzo vrolijk adviseerde hij over microbiologische onderwerpen.

Hulpvaardig als hij was, nam hij een paar jaar geleden enthousiast deel aan het schilderproject van ons toegangshek.

'Sta jij nou die Zinkchromaat primer te schuren met zo'n flutkapje van de Gamma of de Praxis voor je mond?', vroeg Willem me.

Binnen een paar minuten kreeg ik een professionele stoffilter aangereikt met daarbij een uitvoerige schriftelijke uiteenzetting van moleculaire waarden van stof- en verfdeeltjes.

Nou, dan zet je zo'n ding wel op!

Willem zei mij eens: 'De bekende uitdrukking *met de kennis van nu* wordt veelvuldig gebruikt door lieden, om voor een op voorhand te voorspellen debacle, achteraf een excuus te hebben'.

Sindsdien gebruik ik op gezette tijden een nieuwe variant namelijk: "*Met de kennis van Willem*" ... (ik denk dat ik het toch maar anders aanpak, dank je Willem).

Technische kennis had Willem ook op het gebied van oude en zeer oude rijwielen met hulpmotor (oneerbiedig bromfietsen genoemd).

Als voorzitter van de Rijwiel Hulpmotor Club Nederland (RHC) hielp hij mee aan het in stand (en op de weg) houden van antieke rijwielen met hulpmotor. Indrukwekkend als zo'n groep van 60- of 70-jarige rijwielen met hulpmotor voorbij komt met de berijders in oude originele kleding.

Af en toe kwam ik bij Willem en zijn vrouw Ria een biertje drinken en, ofschoon gezellig, er was vaak ook wel aanleiding voor enige opwinding (reuring?).

Een niet volgens 'de kennis van Willem' aangelegde afwatering of een kasje dat eerst wel en later niet mocht.

'Willem, waar heb je het over?' vroeg ik dan, 'er zijn voor jou toch belangrijkere zaken aan de orde'.

'Okay, okay,' zei Willem dan, 'Wat denk je hiervan?'

Met trots toonde Willem zijn laatste snuffje techniek: een perfecte tv-ontvangst met behulp van een leeg colablikje, dat blijkbaar werkte als een schotelantenne.

Wanneer je bij Willem tussen neus en lippen door een onderwerp aansneed kreeg je of technisch advies of advies plus de benodigde materialen mee. Als zijn laatste bevindingen betreffende de gas- en elektrische installaties op De Schoffel maar voor de helft waar zijn, moeten wij ons toch maar eens achter de oren krabben!

Een paar jaar geleden werd Willem geconfronteerd met de diagnose slokdarmkanker.

Heel bizar werd kort daarna ook bij zijn vrouw Ria kanker vastgesteld, maar zij heeft laten weten dat het haar naar omstandigheden op basis van de behandeling en intensieve controles goed gaat.

Wat zij bedoelde met 'naar omstandigheden' is overduidelijk, want zo'n diagnose tijdens het almaar zieker worden van Willem, zijn zware operatie en uiteindelijk het onvermijdelijke afscheid is heel heel moeilijk.

Onverwacht kreeg Willem in maart van dit jaar te horen dat er uitzaaiingen waren geconstateerd in zijn lever.

Nuchter en vastberaden zou hij ook dit wel te boven komen, ondanks andere voorspellingen van de doktoren.

'Wim, we gaan naar Amerika want daar hebben ze de oplossing, een pompje op de slagader dat de chemo ragfijn en heel direct in de lever brengt. Maar laten we die lui in New York eerst maar even bellen'.

Met groeiende verbazing zag ik een almaar zieker wordende Willem steeds strijdbaarder worden.

Tegen beter weten in?

Wellicht, want kort daarna bezocht ik hem thuis en hij vertelde mij broodnuchter dat hij zijn uitvaart en begrafenis geregeld had.

Maar even later kreeg ik toch weer mooie verhalen te horen en allerlei voorwerpen te zien die te maken hadden met zijn passie, oude (antieke) rijwielen met hulpmotor.

En dan toch nog maar weer naar het ziekenhuis voor verdere behandeling, waar ik hem samen met zijn vrouw op donderdag bezocht.

'Je kunt nog lachen, Willem' zei ik met enig ontzag.

De zondag daarna is hij overleden.

Willem van Zeijl was een heel bijzonder mens.

Wim Stoelinga

De natuur weet wat ze wil en doet het ook.
Ook al weten wij niet, hoe ze het doet.

Een van de juweeltjes op De Schoffel, de tuin van Jan & Jolande.

Zo maar wat foto's van ons mooie complex

